

Učebné osnovy – 1. cyklus – Vzdelávacia oblasť – Človeka spoločnosť

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť		
Vyučovací predmet	Etická výchova		
Škola	Základná škola s materskou školou, Holumnica č. 121		
Názov školského vzdelávacieho programu	Radosť z učenia je tajomstvom veľkých úspechov		
Stupeň vzdelania	1.stupeň ZŠ (primárne vzdelanie)		
Vzdelávací cyklus	prvý cyklus		
Časový rozvrh výučby	1. ročník	33 hodín ročne	1 hodina týždenne
	2. ročník	33 hodín ročne	1 hodina týždenne
	3. ročník	33 hodín ročne	1 hodina týždenne
Forma štúdia	denná		
Vyučovací jazyk	slovenský		
Učebné zdroje	1. ročník: Farkašová, E. 2020. Etická výchova 1 pre 1. ročník základných škôl. Expol Pedagogika. 2. ročník: Farkašová, E. 2020. Etická výchova 2 pre 2. ročník základných škôl. Expol Pedagogika. 3. ročník: Mozolová, E., Farkašová, E. 2021. Etická výchova 3 pre 3. ročník základných škôl. Expol Pedagogika.		
Vypracovala:	Mgr. Biláková		

Učebné osnovy – 1. cyklus – Vzdelávacia oblasť – Človeka spoločnosť

Charakteristika predmetu:

Etická výchova má rozvíjať u žiakov medziľudské vzťahy, schopnosť spolupráce a komunikácie. Žiakov učí dodržiavaniu pravidiel, práv a povinností vo svojom živote i v spolužití s inými. Žiaci vnímajú jedinečnosť a vzácnosť seba samého a druhých. Rešpektujú základné pravidlá spolunažívania a komunikácie.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Uvedomiť si jedinečnosť a vzácnosť seba samého a druhých.
2. Komunikovať s ľuďmi vo svojom okolí ohľaduplným a primeraným spôsobom.
3. Identifikovať morálne dobro v konaní druhých a vo vlastnom konaní.
4. Chápať zmysel a význam pravidiel, práv a povinností vo svojom živote i v spolužití s inými.

Učebné osnovy – 1. cyklus – Vzdelávacia oblasť – Človeka spoločnosť

Učebné osnovy pre 1. vzdelávací cyklus ETICKÁ VÝCHOVA			
Výkonový štandard	1. cieľ: Uvedomiť si jedinečnosť a vzácnosť seba samého a druhých.		
	1. ročník	2. ročník	3. ročník
	Opísať vonkajšie znaky, ktorými sa žiaci odlišujú (oblečenie, farba vlasov, farba očí). Opísať vonkajšie i vnútorné vlastnosti, ktorými sa ľudia odlišujú (výška, pohlavie, materinský jazyk, povahové vlastnosti). Pomenovať príbuzenské vzťahy (syn/dcéra, brat/sestra) resp. uviesť mená spolužiakov a opísať, čo kto zvyčajne robí. Pomenovať vonkajšie okolnosti vzájomného spojenia s ostatnými (sme spolužiaci, členovia jednej rodiny, kamaráti v ŠKD/krúžku a pod.). Všimnúť si, že spolužiaci či iní ľudia, potrebujú s niečím pomôcť, poznať a popísať ich potrebu.	Opísať rozlišujúce znaky medzi spolužiakmi, kamarátmi, inými známymi ľuďmi. Okrem popisu príbuzenských vzťahov a typického konania členov rodiny alebo spolužiakov pomenovať aj ich osobné vlastnosti s opisom toho, ako sa prejavujú. Opísať na príkladoch, aký má osobitý vzťah k jednotlivým členom rodiny, resp. k jednotlivým spolužiakom a ako sa prejavuje navonok. Pomenovať vzájomné vzťahy v skupine (je nám spolu dobre, sme zábavná partia, vzájomne si pomáhame, spolu sa staráme o kvety, chceme spolu vyhrať súťaž a pod.). Vhodne ponúknuť pomoc, primeranú veku a schopnostiam, vybratému spolužiakovi alebo človeku v blízkom okolí.	Opísať vlastnú jedinečnosť a jedinečnosť druhých. Pomenovať roly, ktoré zastáva v rodine, triede, kamarátskych skupinách. Pomenovať svoju rolu v rodine či triede abstraktnejším pojmom (zabávač, vodca, mysliteľ, tichý pomocník, rebel, obranca slabších a pod.). Vyvodit' dôsledky svojej role v rodine a triede pre svoj ďalší rozvoj (výhody a nevýhody, zodpovednosť). Pomenovať, čo ho spája s ostatnými. Pomenovať nielen okolnosti skupiny a vzťahy v skupine, ale aj vyššie ľudské hodnoty (dodržiavame pravidlá, máme k sebe vzájomnú úctu, vieme sa otvorene porozprávať, povzbudzujeme sa navzájom, pomáhame druhým a pod.). Preukázať citlivosť voči rôznym potrebám ľudí v blízkom okolí (k spolužiakom, kamarátom, susedom). Uviesť jednoduché príklady rozmanitosti v bezprostrednom okolí.

Učebné osnovy – 1. cyklus – Vzdelávacia oblasť – Človeka spoločnosť

2. cieľ: Komunikovať s ľuďmi vo svojom okolí ohľaduplným a primeraným spôsobom.			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník
	<i>Slušne komunikovať na úrovni mechanicky naučených pozdravov, a v prípade, že je k tomu donútený okolnosťami (autoritou učiteľa, očakávaním odmeny).</i> <i>Slušne komunikovať a byť zdvorilý bežne a spontánne, ale bez hlbšieho významu medziľudského vzťahu (napr. „lebo sa to má“, „lebo také sú pravidlá“).</i> <i>Vyjadriť svoje myšlienky a pocity iba na vyzvanie, zjednodušene a v uzavretých schémach (páči sa mi – nepáči sa mi, súhlasím – nesúhlasím).</i> <i>Jednoducho sformulovať svoje myšlienky a pocity bez reflexie ich dopadu na druhých (egocentrický prístup).</i> <i>Pomenovať emócie (radosť, smútok, strach, hnev, dôvera, znechutenie, očakávanie, prekvapenie).</i> <i>Pomenovať prejavy emócií (úsmev, plač, zaťaté päsťe, sčervenanie, pokoj, nepokoj a pod.).</i> <i>Vypočuť si názory druhých bez preukázania záujmu o ich zdôvodnenia a motivácie.</i> <i>Aktívne počúvať vysvetlenie názoru druhých so snahou porozumieť ich</i>	<i>Prejavovať záujem o zdvorilú komunikáciu kvôli budovaniu dobrých vzťahov s druhými.</i> <i>Zdvorilo komunikovať a prejavovať tak osobný záujem o druhých okrem slušného správania klásť otázky, aktívne počúvať, vyjadrovať rešpekt a uznanie.</i> <i>Vyjadriť svoje myšlienky a pocity tak, že si všíma, ako pôsobia na druhých.</i> <i>Vhodne, slušne a zdvorilo reagovať na vyjadrenie myšlienok a pocitov spolužiakov, k určenej téme.</i> <i>Vhodne a slušne verbálne vyjadriť svoje bežné emócie (radosť, smútok, strach, hnev, dôvera, znechutenie, očakávanie, prekvapenie).</i> <i>Vyjadriť svoje emócie v súlade s tým, čo aktuálne cíti.</i> <i>Zvážiť názory spolužiakov k určenej téme ako príležitosť na vylepšenie svojho názoru.</i> <i>Aktívne rozvíjať vzťahy v komunite.</i>	<i>Používať elementárne pravidlá slušnej komunikácie s druhými na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu.</i> <i>Slušne a zdvorilo poskytnúť spätnú väzbu na nevhodné správanie spolužiaka.</i> <i>Slušne a zdvorilo sa ospravedlniť za svoje nevhodné správanie.</i> <i>Vyjadriť svoje myšlienky a pocity na primeranej úrovni.</i> <i>Opísať reakcie spolužiakov (prekvapenie, súhlas/nesúhlas, záujem/nezáujem a pod.) na vyjadrenie svojich myšlienok a pocitov, vyplývajúcich z určenej témy.</i> <i>Opísať svoje reakcie (prekvapenie, súhlas/nesúhlas, záujem/nezáujem a pod.) na vyjadrenie myšlienok a pocitov spolužiakov, k určenej téme.</i> <i>Pomenovať a regulovať svoje emócie na elementárnej úrovni tak, aby ich prejavy boli bezpečné, rešpektujúce k dohodnutým pravidlám a podporné.</i> <i>Viesť jednoduchý dialóg na zistenie svojich aktuálnych emócií a aktuálnych emócií svojho spolužiaka.</i> <i>Primerane vyjadriť svoje emócie a zároveň ich</i>

Učebné osnovy – 1. cyklus – Vzdelávacia oblasť – Človeka spoločnosť

	zdôvodneniam. Prejaviť záujem pri načúvaní názorom druhých a vyjadriť im rešpekt, s úctou vysloviť svoj súhlas alebo nesúhlas. Aktívne rozvíjať vzťahy v rodine.		regulovať tak, aby rešpektoval dohodnuté pravidlá komunikácie. Autenticky vyjadriť svoje emócie s ohľadom na druhých tak, aby ich nezranil. Diskutovať v skupine o návrhoch regulácie emócií a prezentovať ich pred ostatnými. Vypočúť si myšlienky a názory druhých, rešpektovať ich spôsob uvažovania. Aktívne rozvíjať vzťahy v rodine a v komunite.
3. cieľ: Identifikovať morálne dobro v konaní druhých a vo vlastnom konaní.			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník
	Opísať svoje charakterové vlastnosti. Opísať svoje záľuby. Pomenovať svoje dobré charakterové vlastnosti a schopnosti. Pomenovať dobré charakterové vlastnosti a schopnosti spolužiakov. Opísať svoje typické správanie sa v triede. Opísať typické správanie sa ľubovoľného spolužiaka. Porozumieť významu slov: nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné, príjemné konanie. Na príklade príbehu z bežného života pričleniť úkonom hlavnej postavy uvedené vlastnosti konania: konanie nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné, príjemné.	Opísať predstavy o svojom budúcom povolání. Pomenovať a oceniť dobré charakterové vlastnosti a schopnosti spolužiakov. Pomenovať a oceniť svoje dobré charakterové vlastnosti a schopnosti. Identifikovať kladného hrdinu v príbehu. Vlastnými slovami opísať, čo hrdinské hrdina v príbehu vykonal. Vyjadriť svoj súhlas/nesúhlas s konaním rôznych postáv príbehu. Identifikovať koho vo svojom okolí považuje za hrdinu a prečo. Identifikovať príčiny/dôvody svojho typického správania sa v triede. Identifikovať dôsledky svojho typického správania sa v triede Zrevidovať vlastný bežný deň a	Opísať svoje charakterové vlastnosti, záľuby, túžby a sny. Opísať predstavy o svojom budúcom živote. Opísať svoju najväčšiu túžbu alebo sen. Oceniť dobré vlastnosti a schopnosti druhých a akceptovať, že vlastnosti a schopnosti je možné rozvíjať. Vytvoriť predstavu o hrdinskom alebo morálnom vzore v konaní postáv rozličných príbehov. Diskutovať v skupine o hlavných znakoch hrdinského konania. Identifikovať konkrétnu/fiktívnu osobu ako svoj vzor. Zdôvodniť výber konkrétnej/fiktívnej osoby ako svojho vzoru. Pomenovať príčiny a dôsledky ľudského

Učebné osnovy – 1. cyklus – Vzdelávacia oblasť – Človeka spoločnosť

		identifikovať v ňom úkony, ktoré sú nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné, príjemné..	správania, s ktorými sa stretáva a posúdiť ich etický rozmer. Riadiť sa podľa priorít v rozličných druhoch hodnôt – čo je nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné a príjemné
4. cieľ: Chápať zmysel a význam pravidiel, práv a povinností vo svojom živote i v spolužití s inými.			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník
	Vymenovať pravidlá platné v triede. Navrhnuť pravidlo vzhľadom na situáciu v triede. Uviesť príklad sankcie za nedodržiavanie pravidiel v triede a škole. Uviesť príklady povinnosti ako člena rodiny/komunity. Uviesť príklady povinností ako žiaka školy. Uviesť dôsledky neplnenia si svojich povinností.	Identifikovať dôsledky porušenia základných pravidiel školského poriadku na život žiaka a na život školy. Rozlíšiť svoje práva a povinnosti. Uviesť príklady pravidiel, ktoré pozná z rôznych situácií. Uviesť príklady rôznych zamestnaní s náplňou činnosti. Uviesť príklady rôznych profesií participujúcich na výrobe vybraného produktu/poskytnutí služby. Zdôvodniť prečo pracujú príbuzní/blízki ľudia žiaka. Zdôvodniť výber svojho vysnívaného budúceho zamestnania/povolania (prečo chce byť tým, čím chce).	Spoluvytvárať a rešpektovať pravidlá platné v triede a škole. Ilustrovať na vybranom pravidle školy efektívnosť jeho dodržiavania. Dodržiavať spoločným hlasovaním prijaté triedne pravidlá. Uplatňovať svoje práva a povinnosti v rôznych životných situáciách. Vysvetliť, prečo ľudia vykonávajú rôzne povolania. Vysvetliť význam deľby práce na vybranom príklade. Identifikovať výhody a nevýhody zamestnaní/povolanií svojich príbuzných/blízkyh ľudí.
5. cieľ: Vysvetliť, odkiaľ sa berú informácie, aké sú ich zdroje a rozumieť dôsledkom rôznych typov správ.			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník
	Uviesť jednoduché príklady situácií, v ktorých potrebujem vypátrať informáciu.	Rozlíšiť rôzne typy informačných zdrojov (tlačené, zvukové, obrazové, elektronické). Opísať rôzne typy informačných zdrojov	Pomenovať rôzne zdroje informácií. Uviesť jednoduché príklady situácií, v ktorých potrebujem vypátrať informáciu.

Učebné osnovy – 1. cyklus – Vzdelávacia oblasť – Človeka spoločnosť

		(tlačené, zvukové, obrazové, elektronické). Identifikovať rôzne druhy médií (tlačené: publikácie, billboardy, plagáty a i., elektronické: televízia, rozhlas, DVD, USB, internet a i.). Zistiť, ktoré druhy médií sa používajú vo svojom okolí. Uviesť príklad situácie stretnutia sa s klamstvom. Identifikovať dôsledky šírenia nepravdy /klamstva Spolupracovať v skupine na tvorbe reklamy (obrazovej, slovnej, hranej, zvukovej) na udalosť, službu, produkt.	Popísať jednoduchý postup v situáciách, v ktorých potrebujem nájsť informáciu. . Zvažovať spoľahlivosť rôznych zdrojov informácií. Rozpoznať druhy a základnú úlohu médií. Na príklade vysvetliť rozdiel medzi novinami a časopismi, televíziou a rozhlasom s tematickým zameraním. Uviesť príklady situácií potreby televízie a novín. Uviesť príklad média ako zdroja oznamov, správ, zábavy, reklamy. Uviesť príklad nepravdivkej správy. Navrhnuť možnosti overenia nepravdivkej informácie. Potvrdiť pravdivosť/nepravdivosť uvedenej informácie jednoduchým argumentom. Identifikovať, ktoré mediálne výstupy sú reklamou.
	6. cieľ: Zapájať sa do prospešnej aktivity na úrovni triedy a školy.		
	1. ročník	2. ročník	3. ročník
	Identifikovať možnosti zlepšenia života v triede/škole. V práci v skupine navrhnúť možné riešenia.	Hlasovaním vybrať prezentované návrhy na zlepšenie života v triede/škole.	Podieľať sa na uskutočnení opatrenia na zlepšenie života v triede a škole. Aplikovať návrhy na zlepšenie života v triede/škole. Výhodnotiť výsledky zavedeného opatrenia (s odstupom času).

Učebné osnovy – 1. cyklus – Vzdelávacia oblasť – Človeka spoločnosť

Obsahový štandard	Komponenty		1.ročník	2.ročník	3.ročník
	ETICKO – OSOBNOSTNÝ KOMPONENT	Vyjadrovanie zdvorilosti ako znaku úcty	Pojmy: Slušnosť, úcta, pozdrav, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie, kladenie otázok, súhlas a nesúhlas, počúvanie. Činnosti: Používanie pravidiel slušnej a rešpektujúcej komunikácie s druhými na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu k učiteľom a zamestnancom školy (pozdrav, oslovenie, úsmev, odzdravenie). Aktívne používanie prejavov zdvorilosti (prosím, ďakujem, prepáč) a uvedomovanie si ich dôsledkov. (oboznámenie s pojmi) Vyjadrovanie a rešpektovanie súhlasu a nesúhlasu v rôznych situáciách v triede, v škole Prejavovanie záujmu o druhého, kladenie otázok a aktívne počúvanie počas vyučovania.	Pojmy: Slušnosť, úcta, pozdrav, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie, kladenie otázok, súhlas a nesúhlas, počúvanie. Činnosti: Používanie pravidiel slušnej a rešpektujúcej komunikácie s druhými na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu k rodičom a starým rodičom (pozdrav, oslovenie, úsmev, odzdravenie). Aktívne používanie prejavov zdvorilosti (prosím, ďakujem, prepáč) a uvedomovanie si ich dôsledkov. (aktívne používanie pojmov) Vyjadrovanie a rešpektovanie súhlasu a nesúhlasu v rôznych životných situáciách. Prejavovanie záujmu o druhého, kladenie otázok a aktívne počúvanie v rôznych životných situáciách.	Pojmy: Slušnosť, úcta, pozdrav, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie, kladenie otázok, súhlas a nesúhlas, počúvanie. Činnosti: Používanie pravidiel slušnej a rešpektujúcej komunikácie s druhými na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu k ľuďom v spoločnosti. (pozdrav, oslovenie, úsmev, odzdravenie). Aktívne používanie prejavov zdvorilosti (prosím, ďakujem, prepáč) a uvedomovanie si ich dôsledkov. (automatizácia) Vyjadrovanie a rešpektovanie súhlasu a nesúhlasu v rôznych situáciách v spoločnosti.
		Počet hodín	4	4	4

Učebné osnovy – 1. cyklus – Vzdelávacia oblasť – Človeka spoločnosť

		Sebapoznávanie	Pojmy: Túžby, sny, osobné plány, vlastnosti, možnosti rozvíjania. Činnosti: Určovanie a opis svojich dobrých charakterových vlastností a možností uplatňovania v budúcom konaní - vo vzťahu k spolužiakom, učiteľom. Rozprávanie o vlastných záľubách. Vyjadrovanie želaní a túžob a plánu na ich realizáciu.	Pojmy: Túžby, sny, osobné plány, vlastnosti, možnosti rozvíjania. Činnosti: Určovanie a opis svojich dobrých charakterových vlastností a možností uplatňovania v bežnom živote. Rozvíjanie a využitie svojich schopností a dobrých vlastností v budúcom konaní vo vzťahu k spoločnosti. Rozprávanie o vlastných záľubách a o tom, ako pomáhajú v živote. Tvorivé vyjadrovanie želaní a túžob a plánu na ich realizáciu.	Pojmy: Túžby, sny, osobné plány, vlastnosti, možnosti rozvíjania. Činnosti: Určovanie a opis svojich dobrých charakterových vlastností a možností uplatňovania v rôznych životných situáciách. Rozprávanie o vlastných záľubách a o tom, ako pomáhajú v živote a vo vzťahoch s druhými.
		Počet hodín	5	5	5
		Vnímanie jedinečnosti v každom človeku	Pojmy: Vzácnosť druhého, kamarátstvo, spolužitie a spolupráca. Činnosti: Identifikovanie jedinečných a zaujímavých črt spolužiaka. Uvedomovanie si, že v každom človeku je niečo cenné a vzácne, hoci sa odlišujeme povahou aj vzhľadom.	Pojmy: Vzácnosť druhého, kamarátstvo, spolužitie a spolupráca, obdarovanie, ocenenie, rozlišovanie dobrého a zlého konania. Činnosti: Identifikovanie jedinečných a zaujímavých črt členov rodiny. Vedieť pomenovať, že v každom človeku je niečo cenné a vzácne, hoci	Pojmy: Vzácnosť druhého, kamarátstvo, spolužitie a spolupráca, obdarovanie, ocenenie, rozlišovanie dobrého a zlého konania, pomoc a dobročinnosť. Činnosti: Identifikovanie jedinečných a zaujímavých črt druhého človeka. Vnímanie spolužitia ako dobrého

Učebné osnovy – 1. cyklus – Vzdelávacia oblasť – Človeka spoločnosť

			Vnímanie kamarátstva ako dobrého modelu komunikácie, vzťahov, spolužitia a spolupráce. Obdarovávanie a oceňovanie druhého, druhých. Chápanie dôsledkov dobrého (napomáhajúceho) a zlého (ubližujúceho) správania.	sa odlišujeme povahou aj vzhľadom. Vnímanie rodinných vzťahov ako dobrého modelu komunikácie, vzťahov, spolužitia a spolupráce. Tvorivé oceňovanie druhého, druhých. Rozlišovanie a chápanie dôsledkov dobrého (napomáhajúceho) a zlého (ubližujúceho) správania.	modelu komunikácie, vzťahov, spolužitia a spolupráce. Tvorivé obdarovávanie a oceňovanie druhého, druhých. Rozlišovanie a chápanie dôsledkov dobrého (napomáhajúceho) a zlého (ubližujúceho) správania v bežnom živote.
		Počet hodín	4	4	4
		Spoznávanie a vyjadrovanie emócií	Pojmy: Emócie (nadšenie, radosť, dôvera, strach, hnev), vyjadrenie citov, reakcie, zvládanie emócií. Činnosti: Rozlišovanie základných emócií, ich prejavov a dopadov ich vyjadrenia na seba a na druhých. Jednoduché vyjadrovanie citov a prežívania v konkrétnych situáciách. Modelovanie reakcií na rozlične vyjadrené emócie nadšenia, radosti, hnevu.	Pojmy: Emócie (súcit, strach, hnev, prekvapenie), vyjadrenie citov, reakcie, zvládanie emócií, emócie v rodine. Činnosti: Rozlišovanie základných emócií, ich prejavov a dopadov ich vyjadrenia na seba a na druhých. Posilňovanie pozitívneho sebaobrazu. Jednoduché vyjadrovanie citov a prežívania v konkrétnych situáciách. Modelovanie reakcií na rozlične vyjadrené emócie nadšenia, šťastia, hnevu.	Pojmy: Emócie, vyjadrenie citov, reakcie, zvládanie emócií, emócie vo vzťahoch. Posilňovanie pozitívneho sebaobrazu. Činnosti: Rozlišovanie základných emócií, ich prejavov a dopadov ich vyjadrenia na seba a na druhých. Jednoduché vyjadrovanie citov a prežívania v konkrétnych situáciách. Modelovanie reakcií na rozlične vyjadrené emócie nadšenia, šťastia, hnevu, znechutenia.

Učebné osnovy – 1. cyklus – Vzdelávacia oblasť – Človeka spoločnosť

			Zvládanie prejavov vlastných emócií. Vnímanie potrieb druhých.	Zvládanie prejavov vlastných emócií tak, aby boli autentické. Vnímanie potrieb druhých.	Zvládanie prejavov vlastných emócií tak, aby boli autentické a zároveň neranili druhých. Vnímanie potrieb druhých.
		Počet hodín	5	5	5
		Konanie dobra – aj keď sa nikto nepozera	Pojmy: Čestnosť a pravdovravnosť, dobré vlastnosti. Činnosti: Odlišovanie dobrých a zlých vlastností ľudí a ich konania na príkladoch postavy/postáv z rozprávkových príbehov. Identifikovanie morálnych prvkov v konaní vybraných postáv. Diskutovanie o rozprávkových hrdinoch. Rozpoznávanie dôsledkov pravdovravnosti a klamstva na život v konkrétnych príkladoch. Posilňovanie odvahy hovoriť pravdu aj napriek nepríjemným dôsledkom.	Pojmy: Odvaha, hrdinstvo, dobré činy, dobré vlastnosti. Činnosti: Odlišovanie dobrých a zlých vlastností ľudí a ich konania na príkladoch postavy/postáv z bežných príbehov, alebo zo seriálov a filmov. Zoznamovanie sa s reálnymi alebo zobrazenými príbehmi prosociálnych a morálnych hrdinov. Posilňovanie odvahy hovoriť pravdu aj napriek nepríjemným dôsledkom. Diskusia o vlastných vzoroch. Rozpoznávanie dôsledkov pravdovravnosti a klamstva na život v konkrétnych príkladoch. Spoznávanie vybraných biblických a archetypálnych príbehov.	Pojmy: Čestnosť a pravdovravnosť, odvaha, hrdinstvo, dobré činy, dobré vlastnosti. Činnosti: Odlišovanie dobrých a zlých vlastností ľudí a ich konania na príkladoch postavy/postáv z bežných príbehov, alebo z dejín, literatúry, seriálov alebo filmov. Zoznamovanie sa s reálnymi alebo zobrazenými príbehmi prosociálnych a morálnych hrdinov. Posilňovanie odvahy hovoriť pravdu aj napriek nepríjemným dôsledkom. Diskusia o vlastných vzoroch. Rozpoznávanie dôsledkov pravdovravnosti a klamstva na život v konkrétnych príkladoch

Učebné osnovy – 1. cyklus – Vzdelávacia oblasť – Človeka spoločnosť

				Identifikovanie posolstva z týchto príbehov a vzorov pre život. Identifikovanie dobrých vlastností postáv z uvedených príbehov (dôvera, odvaha, доброта a pod.) Identifikovanie morálnych prvkov v konaní vybraných postáv. Diskutovanie o detských hrdinoch z filmov a seriálov. Posudzovanie situácií, v ktorých sa stretneme s klamstvom a nečestným správaním.	Spoznávanie vybraných biblických a archetypálnych príbehov. Identifikovanie posolstva z týchto príbehov a vzorov pre život. Identifikovanie dobrých vlastností postáv z uvedených príbehov (dôvera, odvaha, доброта a pod.) Identifikovanie morálnych prvkov v konaní vybraných postáv, medzi akými rozhodnutiami váhajú a k akým dôsledkom ich rozhodnutia vedú. Diskutovanie o detských hrdinoch. Posudzovanie situácií, v ktorých sa stretneme s klamstvom a nečestným správaním.
		Počet hodín:	4	4	4
		Sebariadenie	Pojmy: Túžby, potreby, sebaovládanie. Činnosti: Porozumenie tomu, že nie každú túžbu je dobré ihneď uspokojiť. Určovanie priorít v rozličných druhoch hodnôt- čo je	Pojmy: Túžby, rebríček hodnôt, osobné ciele Činnosti: Porozumenie tomu, že nie každú túžbu je dobré ihneď uspokojiť. Určovanie priorít v rozličných druhoch hodnôt- čo je nevyhnutné, potrebné,	Pojmy: Túžby, potreby, sebaovládanie, rebríček hodnôt, osobné ciele, odolnosť. Činnosti: Porozumenie tomu, že nie každú túžbu je dobré ihneď uspokojiť.

Učebné osnovy – 1. cyklus – Vzdelávacia oblasť – Človeka spoločnosť

			nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné a príjemné. Kultivovanie schopnosti odolávať lákavým ponukám.	užitočné, prospešné a príjemné. Kultivovanie schopnosti odolávať lákavým ponukám, ak sa dostanú do sporu s dôležitejšími osobnými cieľmi.	Určovanie priorít v rozličných druhoch hodnôt- čo je nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné a príjemné. Kultivovanie schopnosti odolávať lákavým ponukám, ak sa dostanú do sporu s dôležitejšími osobnými cieľmi.
		Počet hodín	5	5	5
		Rozvíjanie vzťahov v rodine a v komunite	Pojmy: Komunita, inšpiratívni ľudia. Činnosti: Oceňovanie hodnôt spojených s komunitou triedy a školy (bezpečie, láska, zodpovednosť, rešpekt, prijatie). Poznávanie rôznych životných situácií detí. Identifikovanie inšpiratívnych ľudí v komunite a ich bližšie spoznávanie.	Pojmy: Domov, rodina, príbuzní a blízki. Činnosti: Oceňovanie hodnôt spojených s rodinou (bezpečie, láska, zodpovednosť, rešpekt, prijatie). Poznávanie variability rôznych životných situácií rodín. Identifikovanie inšpiratívnych ľudí v rodine a ich bližšie spoznávanie.	Pojmy: Inšpiratívni ľudia. Činnosti: Oceňovanie hodnôt spojených s blízkymi osobami (bezpečie, láska, zodpovednosť, rešpekt, prijatie). Poznávanie variability rôznych životných situácií detí. Identifikovanie inšpiratívnych ľudí v spoločnosti a ich bližšie spoznávanie.
		Počet hodín	4	4	4

Metakognitívne poznanie:

Učebné osnovy – 1. cyklus – Vzdelávacia oblasť – Človeka spoločnosť

Žiak dokáže v súvislosti s učebnými činnosťami sa riadiť stratégiami na vykonávanie jednoduchých úloh pod vedením učiteľa (napr. počúvanie, dodržiavanie pokynov, požiadanie o pomoc), ako aj osobnými preferenciami pomenovať svoje záľuby a záujmy a hovoriť o nich, ako aj popísať to, čo ho nezaujíma, identifikovať úlohy, ktoré považuje za ľahké vs. náročné, sa riadiť stratégiami na vykonávanie jednoduchých úloh pod vedením učiteľa (napr. počúvanie, dodržiavanie pokynov, požiadanie o pomoc), opísať a používať jednoduché stratégie na zapamätanie a usporiadanie informácií (napr. opakovanie, kategorizácia).

Metakognitívna regulácia:

Žiak dokáže dodržiavať jednoduchý plán, alebo postupnosť pri riešení úlohy (napr. krok za krokom), rozpoznať a oznámiť, kedy potrebujú pomoc alebo kedy úspešne dokončili úlohu, identifikovať a používať základné nástroje na organizovanie informácií (napr. triedenie predmetov alebo myšlienok), určiť, čo sa z úlohy naučil a diskutovať o oblastiach, v ktorých sa môže zlepšiť, identifikovať a používať základné nástroje na organizovanie informácií (napr. triedenie predmetov alebo myšlienok).

Charakter:

Identifikovať, pomenovať vybrané morálne emócie – radosť, hrdosť, súcit, smútok, odpor, hnev, hanba. Rozlišovať dobré a zlé konanie v známych kontextoch a chápať, že je potrebné zaobchádzať s druhými tak, ako chceme, aby sa druhí správali k nám. S pomocou nabádania učiteľa sústrediť sa určený čas. Uvedomovať si, že činy a rozhodnutia môžu mať pozitívne alebo negatívne dôsledky voči sebe, ale aj voči druhým. Poznať príbehy, v ktorých ľudia prekonávajú samých seba a určiť morálne emócie spojené s ich správaním. S druhými hrať čestne a férovo, dodržiavať stanovené pravidlá a pri zavinení sa ospravedlniť.

Dokončiť prácu, ktorú začal; nevzdávať sa pri prvom neúspechu. Pomenovať ťažkosti v úlohách, ktoré si od neho vyžadujú úsilie, vytrvalosť, stálosť a požiadať o pomoc. Pomenovať na sebe charakterovú vlastnosť, ktorú by chcel zlepšiť a pokúša sa o to.

Identifikovať faktory, ktoré ovplyvňujú rozhodovanie človeka v konkrétnych situáciách. Rozhodovať sa po zvážení informácií, hodnôt, cieľov a úmyslov. Chápať, že s vplyvom a mocou prichádza zodpovednosť. Reflektovať dobré príklady druhých a snažiť sa byť vzorom pre druhých.

Klást' objasňujúce a bádajúce otázky bez zahanbenia, ak niečo nevie; na podnet od učiteľa si priznať chybu. Rozlišovať dobré a zlé konanie v známych kontextoch a chápať, že je potrebné zaobchádzať s druhými tak, ako chceme, aby sa druhí správali k nám. Vytrvať pri riešení primerane zložitých intelektuálnych problémov, nevzdávať sa po prvom neúspechu. Uvedomovať si a rešpektovať to, že iní môžu mať na rovnakú vec odlišné názory ako on.

Uvedomovať si, že činy a rozhodnutia môžu mať pozitívne alebo negatívne dôsledky voči sebe, ale aj voči druhým. S druhými hrať čestne a férovo, dodržiavať stanovené pravidlá a pri zavinení sa ospravedlniť. Na vyzvanie učiteľa vysloviť svoj názor pred skupinou. Chápať, že je dôležité postaviť sa za seba a za druhých (napr. pri ochrane slabších) a vie, kde pri tom vyhľadať pomoc. Hovoriť pravdu a priznať sa, ak urobil niečo zlé. Identifikovať dobré vlastnosti druhých a vyjadrovať im uznanie. Prejavovať starostlivosť o svojich blízkych a kamarátov. Poznať a

zaujať základné roly v kooperatívnych úlohách.

PRIEREZOVÉ GRAMOTNOSTI

Vizuálna a čitateľská gramotnosť

1. porozumieť vizuálnemu jazyku a využívať ho na špecifickú formu komunikácie, a to s uplatňovaním tvorivého a kritického myslenia,
2. citlivo vnímať vizuálne podnety na úrovni každodennosti,
3. orientovať sa vo svete vizuality a umenia,
4. prejavovať estetickú otvorenosť vo vnímaní a prežívaní,
5. rešpektovať a oceňovať rozmanité kultúrne prejavy.

Digitálna gramotnosť

1. prejavovať kritický a rozlišujúci postoj k médiám,
2. interpretovať informácie a mediálne obsahy,
3. eticky a korektne sa mediálne prezentovať,
4. odhaľovať manipulatívne techniky a vyrovnávať sa s informačným preťažením a komercializáciou mediálneho prostredia.

Občianska gramotnosť (občianska , mediálna , interkultúrna)

1. rešpektovať a oceňovať rozmanitosť vo svojom okolí,
2. citlivo vnímať životnú realitu ľudí z rozmanitých kultúrnych a sociálnych prostredí,

Učebné osnovy – 1. cyklus – Vzdelávacia oblasť – Človeka spoločnosť

3. rozpoznávať a aktívne odmietat' diskriminačné správanie.
5. prejavovať kritický a rozlišujúci postoj k médiám,
6. interpretovať informácie a mediálne obsahy,
7. eticky a korektne sa mediálne prezentovať

Sociálna a emocionálna gramotnosť

1. prejavovať emocionálnu odolnosť, empatiu a sebauvedomenie,
2. rozvíjať schopnosť spolupracovať, efektívne komunikovať a riešiť konflikty,
3. bezpečným spôsobom prejavovať a regulovať svoje emócie, prejavovať porozumenie a pomáhať iným pri prežívaní ich emócií s prihliadnutím na uvedomenie si vlastných kapacít,
4. plánovať svoju krátkodobú a dlhodobú budúcnosť v súlade so svojím potenciálom rozvíjať sa, potrebami a hranicami, prijímať zodpovedné rozhodnutia, ktoré ovplyvňujú životné smerovanie jednotlivca a jeho blízkeho okolia,
5. vnímať vlastné (emocionálne) prežívanie ako rovnocenné s prežívaním iných,
6. asertívne ale ohľaduplne obhajovať a dosahovať svoje ciele v komunikácii,
7. efektívne spolupracovať v homogénnych ako aj rozmanitých tímoch, predchádzať konfliktom, reálne konflikty riešiť nenásilnými spôsobmi,
8. definovať vlastné hodnoty vo vzťahoch a konať zodpovedne rešpektujúc práva a slobody iných,
9. utvárať svoju osobnú integritu a identitu vo vzťahu k hodnotovým princípom, aj k témam intimity a sexuality,

Učebné osnovy – 1. cyklus – Vzdelávacia oblasť – Človeka spoločnosť

10. analyzovať riziká, príležitosti, prijímať zodpovedné rozhodnutia, ktoré ovplyvňujú osobný život, vzťahy a zdravie,
11. rozlišovať rôzne druhy vzťahov, rôzne prejavy správania v nich, utvárať ich a s rešpektom k sebe a iným v nich fungovať.

Environmentálna gramotnosť

1. rozvíjať pozitívny vzťah k životnému prostrediu,
2. osvojiť si a aplikovať základné pravidlá, zručnosti a návyky pre správanie sa v prírode

Finančná gramotnosť

1. prijímať zodpovednosť za vlastné finančné rozhodnutia primerane veku a životnej situácii,
2. vnímať peniaze ako prostriedok na uspokojovanie potrieb a hodnôt, nie ako cieľ samotný

Hodnotenie predmetu:

Hodnotenie predmetu Etická výchova je v súlade s MP č. 22/2011 na hodnotenie a klasifikáciu č.:20113121/12824:4921 zo dňa 01. mája 2011 a § 55 zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Vyučovaci predmet Etická výchova bude v prvom cykle (1. – 3 ročník ZŠ) hodnotený § 55 ods. 1, ods. 12 a ods. 14 písm. c) uvedeného zákona.

Školský zákon umožňuje uviesť na vysvedčení pre daný predmet niektorú z formulácií: „absolvoval“, „neabsolvoval“ alebo „oslobodený“ –

§ 55 ods. 12 – znenie:

Žiakovi, ktorý v niektorom vyučovacom predmete nie je hodnotený žiadnou z foriem podľa odseku 2, 3 alebo odseku 4, sa na vysvedčení a v katalógovom liste žiaka uvádza.

- a) „absolvoval“ ak sa žiak vyučovania vyučovacieho predmetu zúčastňoval, pracoval alebo zo závažných dôvodov, alebo sa ospravedlnene vyučovania nezúčastňoval,*
- b) „neabsolvoval“ ak žiak na vyučovaní vyučovacieho predmetu nepracoval alebo sa neospravedlnene vyučovania nezúčastňoval,*
- c) „oslobodený“, ak bol žiak oslobodený od vzdelávania sa vo vyučovacom predmete v plnom rozsahu.*

Učebné osnovy – 1. cyklus – Vzdelávacia oblasť – Človeka spoločnosť

Vo vyučovacích predmetoch výchovného charakteru, ktorým je aj etická výchova uplatňujeme nehodnotenie ako súčasť bezpečného vzdelávacieho prostredia. Učenie prebieha efektívne, ak je prostredie bezpečné a nie sú prítomné faktory ohrozenia (strach z neúspechu či zlej známky). Nehodnotiaci prístup je novou paradigmou vo vzdelávaní, ktorú uplatňujeme v predmetoch výchovného charakteru. Komunikácia na úrovni učiteľ – žiak – rodič spolu s didaktickými prístupmi (diskusia, kooperácia, zameranie sa na proces), vytváraním podmienok pre vnútornú motiváciu a prístupov pri riešení vzťahových situácií sú zložkami vyučovacieho procesu, ktoré vytvárajú bezpečné vzdelávacie prostredie. Vzdelávanie sa sústreďuje na proces, kde sa nesleduje hodnotenie v zmysle prospechu, nesústreďujeme sa na konečný výkon, ale na kooperáciu, spoluprácu, diskusiu, kde žiaci skúmajú, objavujú riešenia, porovnávajú, skúšajú, tvoria a nie sú limitovaní chybami. Chyby sú zdrojom ďalšieho skúmania alebo analýzy čo tvorby názoru a postoja.

Motivácia v nehodnotiacom prístupe predpokladá vzbudenie vnútornej motivácii pre učenie, ktorej základ tvoria:

- zaujímavý obsah – rôzne aktivity, zmeny činností, učivo zaujímavé atraktívne, zmysluplné,
- možnosť výberu – žiak má možnosť výberu aktivity alebo jej formy,
- kooperácia – podporovanie spontánnej spolupráce žiakov v skupinách.

Overovanie vedomostí a zručností pri nehodnotiacom prístupe:

Systém vzdelávania vyžaduje, aby mala škola, ale aj žiak prehľad o úrovni osvojovania si vedomostí a zručností. Formy overenia:

Spätná väzba	Pri nehodnotiacom prístupe má byť prostriedkom pri prekonávaní ťažkostí, žiaci skúšajú, objavujú. Tvoria, vyhodnocujú riešenia. Spätná väzba im podáva informáciu o ďalších postupoch v procese učenia.
Overenia	Uskutočňujú sa aktivity, úlohy, zadania, ktorých cieľom je zistiť, či si žiak osvojil na príslušnej úrovni dané vedomosti a zručnosti. Cieľom nie je stanoviť hodnotenie, ale zorientovať žiaka vo vlastnom učení. Žiak získava informáciu o správnych riešeniach alebo nesprávnych riešeniach bez následného hodnotenia. Overenie

Učebné osnovy – 1. cyklus – Vzdelávacia oblasť – Človeka spoločnosť

	môžu realizovať aj samotní žiaci.
Dosiahnutie stanoveného cieľa (dosahovanie cieľa)	Žiak dostane informáciu, či sa má/nemá ďalej venovať osvojovaniu si daného obsahu alebo zručnosti. Ak učivo nie je osvojené, žiak dostane informáciu, ktorá v sebe zahŕňa ďalšie možnosti rozvoja.
Portfólio	Počas školského roka ide o zozbieraný súbor prác, zaznamenaných aktivít alebo evidovaných dosiahnutých úspechov, ktoré mapujú osvojovanie obsahu a zručnosti.
Procesné aktivity	Ide o činnosti alebo úlohy, ktorých absolvovanie zabezpečí osvojenie si daného učebného obsahu alebo zručností (precvičovanie úloh, referáty, projekty, spracovanie poznámok zo zdroja – z exkurzie, spracovanie poznámok z textu alebo videa. Výsledkom procesnej aktivity je osvojenie si témy, obsahu a učenie sa.
Individuálne formy	Ide o individuálne prispôbenie foriem vzdelávania pri žiakoch, ktoré majú napr. obmedzenie v dochádzke.

V nehodnotiacom prístupe uplatňujeme v predmete etická výchova rešpektujúcu (nenásilnú) komunikáciu, ktorá je zameraná na identifikáciu potrieb žiaka, na jeho formovanie a následný rozvoj na základe individuálnych osobných predpokladov.

V Holumnici, dňa: 26. augusta 2026

Spracoval/a: Mgr. Beáta Biláková

Prerokované na pedagogickej rade dňa:	26.08.2026	Podpis:
Platnosť učebných osnov od:	01.09.2026	
Vedúca MZ:	Mgr. Ivana Kocúreková	
Riaditeľka ZŠ s MŠ Holumnica:	PaedDr. Beata Oravcová	
Pečiatka:		

Základná škola s materskou školou, Holumnica č. 121

Názov školského vzdelávacieho programu: Radosť z učenia je tajomstvom veľkých úspechov

Učebné osnovy – 1. cyklus – Vzdelávacia oblasť – Človeka spoločnosť

--	--